

EVALUERINGSRAPPORT MIND YOUR OWN BUSINESS GRØNLAND

EVALUERINGSRAPPORT

MIND YOUR OWN BUSINESS GRØNLAND

2023

Udarbejdet af Als Research
for Mind Your Own Business
Forfattet af: Ida Kvist Sommer og Jacob Als Thomsen
København 2024
ISBN: 978-87-93373-56-3

Als Research ApS
Ny Vestergade 1, 2.
1471 København K
www.alsresearch.dk

INDHOLD

1 FORORD	5
2 INDLEDNING	6
2.1 BAGGRUND FOR EVALUERINGEN	6
2.2 EVALUERINGENS FORMÅL OG DATAGRUNDLAG	6
2.2.1 DATAGRUNDLAG	25
2.2.2 OM SDQ-TEST	25
2.3 RAPPORTENS OPBYGNING	7
3 KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER	8
3.1 KONKLUSIONER	8
3.2 ANBEFALINGER	9
4 MYOB-FORLØBET 2023	10
4.1 KORT OM FORLØBET 2023	10
4.2 SDQ-RESULTATER FOR DEN SENEST AFSLUTTEDE SÆSON	11
4.3 SELVOPLEVET UDBYTTE AF DEN SENEST AFSLUTTEDE SÆSON	12
4.4 ERHVERVSMENTORER OG VENTUREPILOTERS OPLEVELSE AF DRENGENES UDBYTTE	13
5 EFFEKT AF MYOB GRØNLAND	14
5.1 OPSUMMERING AF MYOB GRØNLAND	15

5.2	SDQ-RESULTATER FOR ALLE SÆSONER	15
5.3	DRENGENES UDBYTTE SAMLET SET	16
6	ORGANISATORISKE OVERVEJELSER	20
6.1	KONTEKSTUELLE OVERVEJELSER OG JUSTERINGER	20
6.2	REKRUTTERING	21
6.3	SAMARBEJDE MED VIRKSOMHEDER OG KOMMUNE	23

1 FORORD

Als Research har i perioden 2019-2023 gennemført en ekstern evaluering af Mind Your Own Business i Grønland. Evalueringen er gennemført på opdrag fra Mind Your Own Business (herefter MYOB). I denne rapport præsenteres resultaterne af evalueringen.

Evalueringen indeholder både en proces- og en effektevalueringsdel. Procesevalueringens resultater er løbende blevet formidlet i årlige evalueringsnotater, herunder særligt omfangsrigt i forbindelse med programmets pilotforløb i 2019. Effektevalueringsdelen har til formål at belyse, hvorvidt deltagerne har et positivt udbytte af indsatsen og påvirkes på de parametre, MYOB adresserer.

Evalueringen bygger på et datagrundlag bestående af en kombination af kvalitative og kvantitative data, herunder SDQ-skemabesvarelser, surveybesvarelser og kvalitative interviews.

Der skal lyde en stor tak til de informanter, herunder frivillige venturepiloter, erhvervsmentorer, erhvervspartnerne og lokale samarbejdspartnerne, der har bidraget med viden, indsigt og erfaringer til evalueringen.

Evalueringen er udført af chefkonsulent Jacob Als Thomsen, konsulent Ida Kvist Sommer og konsulent Anne Heiberg Goor.

Ansvar for resultater og konklusioner påhviler alene Als Research.

København, september 2023

Jacob Als Thomsen
Adm. direktør og chefkonsulent
Als Research

2 INDLEDNING

2.1 BAGGRUND FOR EVALUERINGEN

Siden 2019 har Mind Your Own Business haft kontor i Nuuk i Grønland. Her er der over 5 sæsoner blevet etableret 9 mikrovirksomheder, hvor unge drenge i alderen 13-21 år har gjort deres iværksætteridéer til virkelighed. En enkelt mikrovirksomhed måtte dog lukke før tid som følge af COVID-19, og 8 mikrovirksomheder har i alt gennemført forløbet.

I tæt samarbejde med frivillige venturepiloter fra civilsamfundet, erhvervsmentorere fra lokale virksomheder samt kommunale samarbejdspartnere har drengene over 8 måneder udviklet og skabt produkter og events i deres mikrovirksomheder.

Formålet med programmet er at give drengene chancen for at udvikle deres potentialer ved at tilbyde dem et alternativt og trygt læringsrum, hvor de kan styrke deres personlige og faglige kompetencer. Dette indebærer bl.a. at øge drengenes trivsel og motivere dem til uddannelse og fritidsjob samt at give dem et trygt socialt rum med andre drenge og voksne.

MYOB i Grønland er støttet af Tuborgfondet.

2.2 EVALUERINGENS FORMÅL OG DATAGRUNDLAG

Evalueringen har dels til formål at forholde sig til de succeskriterier, MYOB har opstillet for indsatsen, herunder hvorvidt der findes en målbar effekt for drengene. Derudover har den til formål at skabe viden om de udfordringer og justeringer, der har vist sig at være relevante i forbindelse med implementeringen af programmet i en grønlandsk kontekst både socialt, organisatorisk og kulturelt.

MYOB Grønland har opsat følgende succeskriterier, som evalueringen løbende vil forholde sig til:

- 1) Pilotprojekter er gennemført i Nuuk.
- 2) 8-9 mikrovirksomheder med samlet omkring 50 drenge har gennemført et MYOB-forløb.
- 3) MYOB Grønland Alumni-netværk er etableret.

- 4) Effekter af indsatsen er målt og minimum:
 - 25% af deltagerne har fritidsjob eller praktikplads
 - 25% af deltagerne er motiveret til uddannelse eller til at få et arbejde
 - 50% af deltagerne har øget positiv trivsel. Det måles på, at 50% af drengene har øget deres sociale kompetencer i form af bedre SDQ-testscores, samt at 50% af de voksne omkring drengene oplever, at drengene har øget deres sociale kompetencer i form af at være mere selvstændige og mere åbne.

Evalueringen består af både proces- og effektevalueringsaktiviteter. Procesevalueringens aktiviteter har primært været centreret omkring indsatsens indledende pilotforløb i 2019 samt en organisationsanalyse i 2021. Effektevalueringsaktiviteterne er gennemført gennem hele projektperioden, og resultaterne er løbende blevet afrapporteret i årlige evalueringsnotater.

Nærværende evalueringsrapport afrapporterer dels på resultaterne af den seneste sæson og samler resultater fra både proces- og effektevaluering i samlede konklusioner og anbefalinger.

Der er løbende foretaget justeringer i evalueringdesignet, som oprindeligt indeholdt et registerbaseret studie, der havde til formål at måle drengenes udvikling før og efter forløbet på forskellige parametre, herunder faglig udvikling, fritidsjob og efterfølgende uddannelse og job. Det viste sig dog ikke at være muligt at indhente den tilstrækkelige mængde data til at gennemføre en sådan analyse, og den blev derfor udskiftet med andre aktiviteter, herunder en kvalitativ organisationsanalyse.

Evalueringen består af både kvalitative og kvantitative data, der er indsamlet årligt i forbindelse med begyndelsen og afslutningen på hver sæson. Datagrundlagets kvalitative del består af over 60 interviews med venturepiloter, erhvervsmentorere, samarbejdspartnere, mentorvirksomheder, projektmedarbejdere og drenge. Derudover indeholder datagrundlaget en spørgeskemaundersøgelse med 23 besvarelser samt 30 selvudfyldte SDQ-skemaer, der giver mulighed for at vurdere børns og unges psykiske trivsel og funktion.

2.3 RAPPORTENS OPBYGNING

Rapporten er opbygget således, at det efterfølgende Afsnit 3 præsenterer evalueringens hovedkonklusioner og anbefalinger. I Afsnit 4 gennemgås resultaterne fra den seneste sæson, herunder pointer og perspektiver fra de kvalitative interviews samt resultaterne fra sæsonens SDQ-målinger. I Afsnit 5 gennemgås effekterne for drengene på tværs af alle sæsoner med udgangspunkt i besvarelser fra selvudfyldte SDQ-skemaer og en survey. Afsnit 6 samler op på de organisatoriske perspektiver og overvejelser, der har vist sig relevante i en grønlandsk kontekst.

3 KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

3.1 KONKLUSIONER

Det har vist sig muligt at drive MYOB succesfuldt i Grønland - med justeringer, der tilpasser konceptet en grønlandsk kontekst. MYOB er kommet i mål med at etablere 8 mikrovirksomheder med i alt 51 drenge i Nuuk over en pilotsæson og 4 regulære sæsoner. De strukturerede MYOB-forløb har dannet gode rammer, som projektmedarbejder, venturepiloter, erhvervsmentorer og lokale samarbejdspartnere har kunnet træde ind i. Succesen i Grønland skyldes også, at der har været åbenhed over for at justere konceptet efter de præmisser, der gør sig gældende i den lokale kontekst. Der er lagt vægt på at rekruttere en projektmedarbejder med lokal kultur- og sprogforståelse, og sproget ved arbejdsgangene er f.eks. tilpasset efter drengenes foretrukne sprog.

Der er sket en positiv udvikling i drengenes psykiske trivsel - særligt for de drenge, der havde de største udfordringer ved forløbets start. Målt på selvudfyldte SDQ-skemaer, er der sket en gennemsnitlig beskedne, men positiv udvikling i relation til drengenes psykiske trivsel - samt en betydelig positiv udvikling for de drenge, som ved starten af deres MYOB-forløb havde de største udfordringer i relation til psykisk trivsel. Den samlede gruppes gennemsnitlige problemscore er faldet med 1,1 point, mens de drenge, der havde en høj problemscore ved sæsonens start, har en problemscore, der i gennemsnit er 5,85 point lavere ved sæsonens afslutning. 21 ud af 30 af de drenge, der har udfyldt et SDQ-skema, har haft en lavere problemscore ved afslutningen af sæsonen, end de havde ved begyndelsen. Dette svarer til, at 70 % af drengene i større eller mindre omfang har forbedret deres psykiske trivsel.

Drengene udviser generelt stor tilfredshed med deres deltagelse i MYOB. De i alt 23 survey-besvarelser fra drengene viser en generel tilfredshed med udbyttet af deres deltagelse i MYOB. Drengene er blevet bedt om at angive deres tilfredshed på en skala fra 1-5 (hvor 1 er *meget utilfreds* og 5 er *meget tilfreds*) og angiver i gennemsnit 3,9.

Drengene har fået øget selvtillid i forbindelse med MYOB. Surveybesvarelserne viser, at drengene generelt er stolte af det, de har lavet i MYOB, og at 3 ud af 5 (59%) oplever, at de er blevet mere sikre på, at de er gode til noget, efter at have deltaget i MYOB. Flere interviewede voksne peger ligeledes på, at drengene har fået øget selvtillid og er blevet mere udadvendte gennem forløbet. Her berettes der ofte om, at drengene ved forløbets begyndelse var stille og tilbageholdende både i arbejdet med mikrovirksomhederne og i interaktionen med de voksne, men at de efterhånden åbnede sig, udstrålede mere selvsikkerhed og turde sige deres mening og idéer højt.

Drengene har fået gode sociale relationer til både de voksne og de andre drenge.

Evalueringen viser, at drengenes sociale relationer både med hinanden og med de voksne i projektet udgør et væsentligt udbytte. Halvdelen af drengene oplever at have fået et større netværk af voksne, der kan hjælpe dem. Dette resultat understøttes af interviewene med frivillige voksne, hvor flere peger på, at det er et stort udbytte for drengene, at de opnår et større netværk og tillidsfulde relationer med voksne, som investerer tid og energi i dem. Desuden svarer halvdelen af drengene, at de er blevet bedre til at arbejde sammen med andre.

Nogle af drengene har oplevet et udbytte i forbindelse med deres skolegang og afklaring ift. uddannelse. Evalueringen viser ligeledes positive resultater for en del af drengene i forbindelse med spørgsmålene, der omhandler deres skolegang. Disse effekter er mere beskedne, hvilket sandsynligvis skyldes, at ikke alle drenge har gået i skole under forløbet. På trods af dette viser evalueringen, at drengene har oplevet en positiv udvikling i relation til deres skolegang og afklarethed ift. fremtiden. Lidt over en tredjedel (35%) oplever at være blevet gladere for at gå i skole, efter at have været med i MYOB, og 2 ud af 5 (43%) kan bedre se meningen med det, de lærer i skolen. Besvarelserne viser også, at mellem ca. 30-40% har udviklet sig på parametre som disciplin og ansvar. Evalueringen viser desuden, at næsten halvdelen (48%) af drengene er blevet mere afklarede med valg af uddannelse, mens 2 ud af 5 (39%) er blevet mere afklarede med, hvad de gerne vil arbejde med senere i livet.

Der er tunge sociale problematikker i Grønland, og MYOB har håndteret disse udfordringer

hensigtsmæssigt ved f.eks. at fokusere på at skabe et trygt rum for drengene, lade sociale aktiviteter og fællesskab fylde ved arbejdsgangene samt at tilskynde projektmedarbejderens tætte kontakt til drengene gennem sæsonen.

Der har løbende været rekrutteringsvanskeligheder, men det er alligevel lykkedes at rekruttere kvalificeret arbejdskraft til kontoret i Nuuk samt et tilstrækkeligt antal venturepiloter, erhvervsmentorer og drenge til at etablere to mikrovirksomheder pr. sæson. Dette har dog krævet, at der i nogle sæsoner har været mindre omstruktureringer i rollefordelingen for bl.a. projektmedarbejderen og den lokale samarbejdspartner.

Der er etableret et stærkt netværk til lokale virksomheder, som generelt er glade for samarbejdet med MYOB og har bidraget med bl.a. lån af lokaler, virksomhedsbesøg og erhvervsmentorer. De udtrykker bl.a., at MYOB kan bruges i deres promovering og CSR-politik, og at det er givende for deres medarbejdere at deltage i MYOB som erhvervsmentorer.

Samarbejdet med Kommuneqarfik Sermersooq har generelt været udfordret. Samarbejdet har dels foregået centralt i kommunen og handlet om, hvordan projektet kan implementeres og forankres i kommunen, samt decentralt i forbindelse med samarbejdet med de kommunale ungdomsklubber ang. rekruttering, deltagelse ved arbejdsgangene, kontakt med drengene osv. Særligt det strategiske samarbejde centralt i kommunen har gennem hele projektperioden været udfordret bl.a. som følge af kommunikationsvanskeligheder med den ansvarlige kontaktperson. Der er dog fortsat interesse fra kommunen i et samarbejde, og MYOB er indskrevet i kommunens strategi som fokuspunkt de kommende år. Det er dog endnu uvist, hvorvidt en økonomisk forankring hos kommunen er realistisk. Samarbejdet med de lokale kommunale klubmedarbejdere har fungeret godt.

3.2 ANBEFALINGER

Evalueringens resultater har givet anledning til følgende anbefalinger:

Fortsat at arbejde med at rammesætte venturepiloter, erhvervsmentorer og lokale samarbejdspartneres roller i en kontekst, hvor projektmedarbejderen har en mere fremtrædende rolle ved arbejdsgangene.

Fortsat at sikre, at skabelsen af et trygt rum og gode fælles oplevelser for drengene er i fokus - til motivation og udbytte for både drengene og de frivillige.

Fortsat at fokusere på rekruttering (og fastholdelse) af projektmedarbejder, venturepiloter og erhvervsmentorer med lokal sprog- og kulturforståelse.

Fortsat at arbejde med de frivillige voksnes sproglige samarbejde, herunder gøre det klart for de dobbeltsprogede frivillige, at oversættelse til dansk er en del af opgaven, såfremt der er udelukkende dansktalende frivillige tilknyttet mikrovirksomheden.

Fortsat at arbejde med promovering af MYOB i Nuuk og appellere til, at samarbejdsvirksomheder benytter samarbejdet i deres eksterne kommunikation for i endnu højere grad at tiltrække frivillige venturepiloter og nye samarbejdspartnere.

Fortsat at inddrage den ældre målgruppe af drenge, da disse kan have potentiale for at få et større udbytte af forløbet, end de yngre.

At der i afslutningen af forløbene er et øget fokus på drengenes fremtidsperspektiver, hvis drengene er parate til at tale om eventuelle nye interesseområder i deres videre uddannelse.

Fortsat at arbejde med at anvende og implementere virksomhedssamarbejder på det niveau, hvor drengene befinder sig. F.eks. gennem virksomhedsbesøg.

4 MYOB-FORLØBET 2023

4.1 KORT OM FORLØBET 2023

I forløbet, der er blevet afsluttet i foråret 2023, blev der etableret to mikrovirksomheder, hvor i alt 12 drenge gennemførte.

Mikrovirksomheden Illillu består af 6 drenge, der alle er rekrutteret fra den kommunale ungdomsklub. Aldersmæssigt er der et relativt stort spænd mellem drengene, som er mellem 15 og 21 år. Drengene i Illillu er kommet i mål med at få produceret hoodies med reflekser og teksten "Illillu", som betyder "selv tak" på grønlandsk. Teksten skal forstås som et "selv tak" til bilisterne, når reflekserne sørger for, at de er synlige i vintermørket ved vejen.

Mikrovirksomheden Nattoralik består ligeledes af 6 drenge, der er rekrutteret fra skolen Majoriaq. Disse drenge er alle omkring 19-22 år. Nattoralik har produceret et track-suit med teksten "Straight from Nuuk".

Ved sæsonens afslutning var der tilknyttet to venturepiloter/erhvervsmentorer til hver mikrovirksomhed, hvilket har været lidt færre end ønsket. De lokale samarbejdspartnere fra klubben har derfor haft en mere aktiv rolle end ved tidligere sæsoner, da de har været de eneste gennemgående voksne i mikrovirksomheden. Desuden har MYOBs projektleder i Grønland deltaget ved arbejdsgangene og haft en faciliterende rolle. Ifølge venturepiloterne/erhvervsmentorerne har antallet af voksne været grunden til, at begge mikrovirksomheder kom lidt langsomt fra start. På trods af dette nåede de i mål med at producere og modtage det færdige tøj. Ingen af mikrovirksomhederne nåede dog at blive klar til at sælge tøjet inden Business Awards, men de har begge planlagt salgsaktiviteter efterfølgende.

De relativt få venturepiloter/erhvervsmentorer har desuden betydet, at de voksne til tider har oplevet et pres, og kombineret med et svingende fremmøde fra drengene, har de primært arbejdet i én stor gruppe frem for at dele sig op i afdelinger. Dette har fungeret hensigtsmæssigt for mikrovirksomhederne under de forhold, der har gjort sig gældende. Samarbejdet med den lokale samarbejdspartner fra

klubben har igen denne sæson været godt, og klubmedarbejderne har stået for at hente drengene fra den ene mikrovirksomhed (Illillu) og køre dem til og fra arbejdsgangene. I den anden mikrovirksomhed har én af de voksne frivillige haft mulighed for at give nogle af drengene et lift i sin egen bil. Begge dele har haft en indflydelse på drengenes deltagelse ved arbejdsgangene.

Selvom der til tider har været et svingende fremmøde blandt drengene, har de generelt udvist stor interesse for at deltage. Nogle drenge har været rejst til andre byer i perioder, men har deltaget online og er kommet tilbage til mikrovirksomheden efterfølgende. En dreng udviste desuden bekymring for, om han måtte fortsætte i MYOB, selvom han ikke længere gik på Majoriaq, hvilket han naturligvis fik lov til.

Royal Arctic Lines har været tilknyttet som mentorvirksomhed denne sæson, og én erhvervsmentor er rekrutteret derfra. MYOB har fortsat partnerskaber med flere lokale virksomheder.

4.2 SDQ-RESULTATER FOR DEN SENEST AFSLUTTEDE SÆSON

Alle 12 drenge fra de to mikrovirksomheder har i denne sæson selv udfyldt SDQ-skemaer før og efter forløbet. Der er i alt 10 korrekt udfyldte før- og eftermålinger, mens to skemaer er fejldfyldt og dermed er udgået.

Klubmedarbejderen har ligeledes udfyldt SDQ-skemaer for alle drengene i den ene mikrovirksomhed (Illillu), men da hun efter eget udsagn ikke havde et godt kendskab til drengene forud for forløbet, er det evaluators vurdering, at resultatet af disse målinger er behæftet med stor usikkerhed.

For drengene i den anden mikrovirksomhed (Nattoralik), der er rekrutteret fra Majoriaq, er der ikke tilknyttet en lokal samarbejdspartner med tilstrækkeligt kendskab til drengene til at udfylde et SDQ-skema.

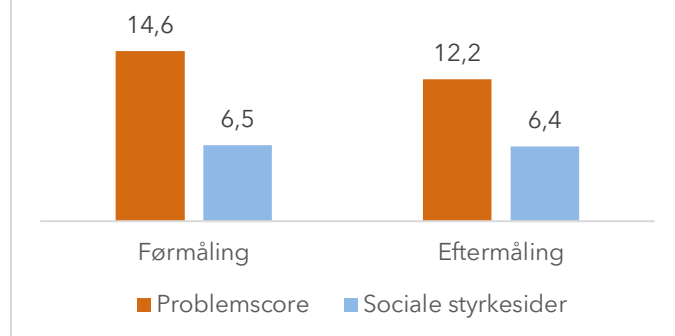
Selvudfyldte skemaer

SDQ-resultaterne for den seneste sæson viser overordnet en positiv effekt af indsatsen målt på drengens selvoplevede trivsel.

Som illustreret i Figur 1, viser drengenes selvudfyldte SDQ-skemaer, at de ved sæsonens begyndelse i gennemsnit havde en problemscore på 14,6. Denne score svarer til en "let forhøjet" score i forhold til de danske normtal¹. Ved sæsonens afslutning er den gennemsnitlige problemscore faldet til 12,2, hvilket er inden for kategorien "almindelig" sammenlignet med de danske normtal. Der er således sket et fald på 2,4 point, hvilket er en positiv udvikling.

Når det kommer til scoren for sociale styrkesider, lå den inden sæsonen i gennemsnit på 6,5, mens den efter sæsonen ligger på 6,4. Begge scorere anses som "let nedsat" på grænsen til normalområdet (skiller ved 7) i forhold til de danske normtal. Der kan således ikke ses en udvikling på drengenes sociale styrkesider.

Figur 1: Gennemsnitlig score af SDQ-resultater for selvudfyldte skemaer (sæson 2022/2023). N = 10

Hos 9 ud af de 10 drenge, der har udfyldt SDQ-skemaerne korrekt, ses et fald (og dermed en positiv udvikling) i deres samlede problemscore, mens der ses en stigning hos en enkelt dreng. Udviklingen af drengenes score for sociale styrkesider er mindre entydig. Her ses der en forbedring hos halvdelen af drengene, mens den forbliver uændret for 2 ud af 10 og forværret for 3 ud af 10.

Ser man nærmere på de to mikrovirksomheder hver for sig, viser der sig en forskel i drengenes trivsel.

Drengene fra Nattoralik (der er rekrutteret fra Majoriaq) havde en gennemsnitlig problemscore på 12,0 i begyndelsen af sæsonen og har udviklet sig til at have en score på 10,3. Begge scorere er inden for normalområdet i forhold til de danske normtal, og problemscoren er faldet med 1,7 point.

Drengene fra Illillu (der var rekrutteret fra klubben) startede med en gennemsnitlig samlet problemscore på 16,3, som lige netop anses for at være "høj" i forhold til de danske normtal. Deres samlede problemscore falder til et gennemsnit på 13,5, der anses som værende "let forhøjet". Deres gennemsnitlige problemscore er faldet med 2,8 point.

Sidstnævnte mikrovirksomhed har haft et mere problematisk udgangspunkt med en høj gennemsnitlig problemscore. Samtidig er det de drenge, der trivselsmæssigt har haft den mest markante positive udvikling under forløbet sammenlignet med den anden mikrovirksomhed. Denne tendens er set tidligere i evalueringen af MYOB i Danmark i 2017.

¹ Danske SDQ-normtal for 11-17-årige: <http://sdq.dk/wp-content/uploads/2019/12/SDQ-normtal-for-11-17-%C3%A5rige.pdf>

Her viste det sig, at de drenge, der forud for indsatsen har en høj gennemsnitlig problemscore, udvikler sig markant mere i en positiv retning i forbindelse med forløbet² (se også afsnit 5.1 om de samlede resultaterne for alle sæsoner).

Klubmedarbejderens udfyldelse

De SDQ-skemaer, som klubmedarbejderen har udfyldt for drengene i mikrovirksomheden Nattoralik er behæftet med en høj grad af usikkerhed. Klubmedarbejderen gav på forhånd udtryk for ikke at have et indgående kendskab til drengene, og hun har derfor udfyldt skemaet på baggrund af et overfladisk kendskab. Resultaterne viser, at drengenes samlede problemscore har udviklet sig i en negativ retning fra 8,3 til 10,0 (begge inden for normalområdet i forhold til de danske normtal). Ligeledes er scoren for sociale styrkesider faldet en smule fra 7,0 til 6,5.

Det er evaluators vurdering, at resultaterne for denne måling i høj grad er påvirket af, at klubmedarbejderen ikke på forhånd kendte drengene indgående, og at vedkommende i forbindelse med indsatsen har lært drengene at kende og dermed også deres udfordringer.

4.3 SELVOPLEVET UDBYTTET AF DEN SENEST AFSLUTTEDE SÆSON

Der er denne sæson foretaget interviews med drenge fra begge mikrovirksomheder, og det er evaluators samlede indtryk, at drengene har været meget glade for at deltage i MYOB.

Flere af drengene fortæller selv, at det har været sjovt og lærerigt at præsentere deres idéer og produkter ved hhv. Venturecamp og Business Awards, men også at tale med hinanden ved arbejdsgangene. Til spørgsmålet om, hvad han har lært af MYOB, svarer en dreng:

"Talk. And write about it. Like talk alot. [...] Conversations is nothing now. That's what I learned." - Deltager

Til det samme spørgsmål fortæller en anden dreng, at han har lært noget om, hvordan man skaber en virksomhed:

"I learned business. How it works" - Deltager

En anden dreng overvejer også, om han i fremtiden gerne vil arbejde med design, sådan som han har gjort det i MYOB.

Drengene er ligeledes blevet spurgt til, hvad de synes, var det sjoveste ved at arbejde med deres mikrovirksomhed. Til det svarer mange af drengene, at højdepunktet var, da de modtog deres produkter og skulle ud og have taget billeder med tøjet på til deres sociale medier. Desuden lægger flere af dem vægt på det sociale aspekt med de andre drenge og de voksne. En af drengene siger:

"For me it is meeting new friends. And also speaking." - Deltager

Der er desuden indsamlet 3 surveybesvarelser, hvilket ikke er tilstrækkeligt til at sige noget generelt om drengenes oplevelse af sæsonen. De tre drenge, der har besvaret spørgeskemaet, er dog alle positive omkring deres deltagelse og udbytte. Besvarelserne indgår i de samlede resultater, der afrapporteres i Afsnit 5.3.

² Effekt- og procesevaluering af Mind Your Own Business 2014-2017: <https://alsresearch.dk/wp-content/uploads/2022/08/MYOB-2017.pdf>

4.4 ERHVERVSMENTORER OG VENTUREPILOTERS OPLEVELSE AF DRENGENES UDBYTTE

Der er ligeledes foretaget interviews med både projektmedarbejderen i Nuuk, den lokale samarbejdspartner og de venturepiloter/erhvervsmentorer, der har været en del af denne sæson. Overordnet tegner interviewene et billede af to mikrovirksomheder med velfungerende sociale dynamikker og drenge, som har udviklet sig i takt med forløbet.

Begge grupper af drenge har generelt været lidt ældre i denne sæson, end de tidligere sæsoner. De af de voksne, der har været med tidligere, fortæller, at de har kunnet mærke en forskel på drengenes motivation og seriøsitet denne sæson, som de er overbeviste om er grundet deres alder og modenhed. Særligt de ældre drenge beskrives som "selvstændige og fokuserede", mens en venturepilot beskriver de yngre drenge som værende "mindre klar" og modne til at indgå i forløbet.

Ligesom ved tidligere sæsoner fremhæves det særligt, at drengene er blevet mere udadvendte og i højere grad siger deres mening. En venturepilot, der også var med ved forrige sæson siger:

"Det med at kunne sige deres mening og kunne snakke med andre. Og blive mere åbne. Ligesom jeg har mærket sidste år. Og når jeg møder dem, som var med sidste år, er de mere åbne [...], og de har fået job nogle steder. Jeg tror, det hjælper dem med at kunne træde lidt frem og sige: Jeg er her, og jeg vil det her. Og jeg synes, det har været på samme måde med den her gruppe. I starten er de jo lidt mere tilbageholdende og siger ikke rigtig deres mening, men de er lidt begyndt at sige deres mening." - Venturepilot

Det fremhæves ligeledes, at drengene er blevet mere modne, og at de løbende er blevet mere seriøse omkring arbejdet i mikrovirksomhederne. Dette er særligt sket i forbindelse med, at de modtog deres produkt, hvilket har været en stor motivation for dem. Derfor foreslår en venturepilot også, at man kan arbejde med at få et produkt tidligere i forløbet - eksempelvis klistermærker med logo e.l.

Drengene er løbende kommet tættere på hinanden, og flere informanter beskriver sunde og gode gruppedynamikker i begge mikrovirksomheder, hvor drengene spørger ind til hinanden, når de ikke kommer til en arbejdsgang osv.

5 EFFEKT AF MYOB GRØNLAND

Inden projektets opstart blev der sat en række succeskriterier for MYOB Grønland, som i 2021 blev revideret på baggrund af erfaringerne fra pilotsæsonen. Opnåelsen af de nyeste succeskriterier gennemgås i nedenstående skema.

SUCCESKRITERIE	STATUS	NOTE
PILOTPROJEKTER ER GENNEMFØRT I NUUK	OPNÅET	PILOTPROJEKT I NUUK BLEV GENNEMFØRT I 2019
8-9 MIKROVIRKSOMHEDER MED SAMLET SET OMKRING 50 DRENGE HAR GENNEMFØRT ET MYOB-FORLØB	OPNÅET	8 MIKROVIRKSOMHEDER MED I ALT 51 DRENGE HAR GENNEMFØRT ET MYOB-FORLØB
MYOB GRØNLAND ALUMNI-NETVÆRK ER ETABLERET	DELVIST OPNÅET	ETABLERINGEN AF ET ALUMNI-NETVÆRK ER ENDNU I OPSTARTSFASEN
25% AF DELTAGERNE HAR FRITIDSJOB ELLER PRAKTIKPLADS	IKKE UNDERSØGT	DET ER IKKE MULIGT AT MÅLE PÅ DETTE MED DE UDVALGTE EVALUERINGS-AKTIVITETER
25% AF DELTAGERNE ER MOTIVERET TIL UDDANNELSE	KUN DELVIST UNDERSØGT	EVALUERINGEN INDEHOLDER IKKE SPØRGSMÅL, DER DIREKTE ADRESSERER DETTE MÅL. 74% AF DRENGENE ER DOG HELT ELLER DELVIST MERE AFKLAREDE MED VALG UDDANNELSE
50% AF DELTAGERNE HAR ØGET POSITIV TRIVSEL	OPNÅET	70% AF DE DRENGE, DER HAR UDFYLDT EN SDQ-MÅLING, HAR EN LAVERE PROBLEMSCORE END VED BEGYNDELSEN, HVILKET VIDNER OM EN ØGET POSITIV TRIVSEL

5.1 OPSUMMERING AF MYOB GRØNLAND

I 2019 gennemførtes et pilotprojekt i Nuuk, hvor en enkelt mikrovirksomhed gennemførte programmet, og yderligere fire sæsoner er siden blevet gennemført. Mikrovirksomhederne har bl.a. arrangeret et motionsløb, en stærkmandskonkurrence og produceret trøjer og track-suits. Ved hver sæson siden det indledende pilotprojekt, er der blevet etableret to mikrovirksomheder. En enkelt mikrovirksomhed har måttet afsluttes før tid som følge af covid-19-epidemien, og 8 mikrovirksomheder med i alt 47 drenge har gennemført programmet i Nuuk i projektperioden. Projektet er lykkedes med at etablere to mikrovirksomheder pr. sæson på trods af, at flere sæsoner har været præget af covid-19, og at det har været mere udfordrende at rekruttere drenge til programmet, end først antaget. Evaluator vurderer derfor, at antallet af både mikrovirksomheder og drenge, der har gennemført programmet, må anses for at være en succes.

I løbet af projektperioden i Grønland har MYOB opbygget et netværk af lokale erhvervspartnerne, herunder Ini A/s, Grønlandsbanken, Royal Arctic Line, Illit Forsikring, Royal Greenland og ReneDesign, som hver især har bidraget til indsatsen med erhvervsmentorer, udlån af lokaler, sparring mm. Derudover har MYOB løbende haft samarbejde med konsulenthuse Visiobox, Great Talks og Innovation Greenland, som på skift har bidraget til at facilitere bl.a. Venture Camps.

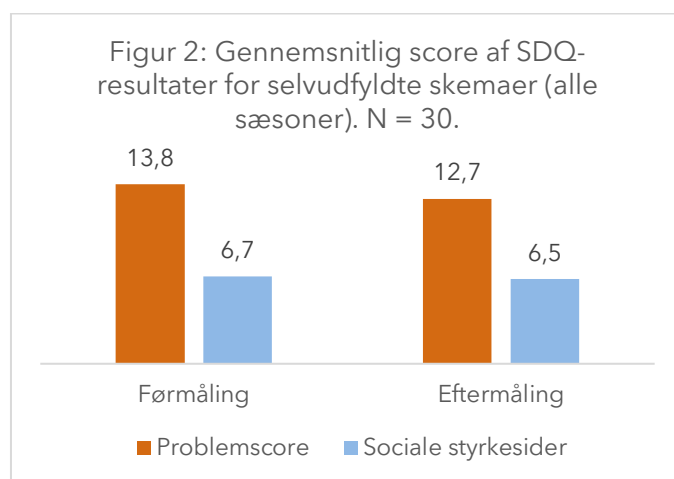
I det følgende belyses resultaterne af effektmålingen af MYOB Grønland, herunder resultaterne af SDQ-målingerne samt spørgeskemaundersøgelsen. Herefter gennemgås de organisatoriske overvejelser og perspektiver på projektperioden.

5.2 SDQ-RESULTATER FOR ALLE SÆSONER

Ved hver sæson er der indsamlet selvudfyldte SDQ-skemaer for de deltagende drenge ved sæsonens begyndelse og afslutning. Ved sæson 3 lykkedes det dog ikke at få indsamlet brugbare SDQ-skemaer, og

følgende afsnit indeholder derfor ikke data fra sæson 3.

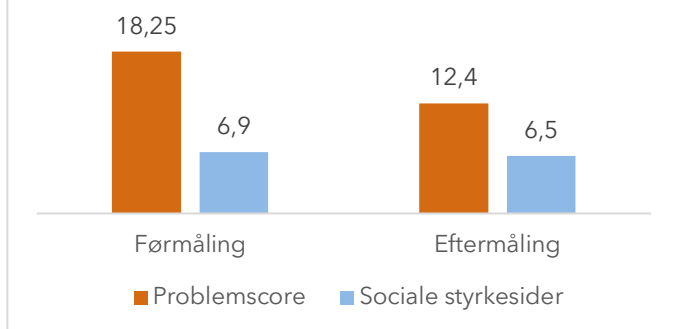
Ser man samlet på SDQ-resultaterne fra alle sæsoner, viser der sig en besked, men positiv effekt på drengenes gennemsnitlige problemscore før og efter indsatsen. Som vist i Figur 2 har drengene i gennemsnit en samlet problemscore på 13,8 ved sæsonens begyndelse. Dette gennemsnit ligger lige på grænsen mellem "almindelig" og "let forhøjet" i forhold til de danske normaltal³. Ved sæsonens afslutning er drengenes gennemsnitlige samlede problemscore faldet med 1,1 point til 12,7. Dette gennemsnit ligger inden for kategorien "almindelig" i forhold til de danske normaltal.

Ser man nærmere på de drenge, der ved den første måling havde en enten "høj" eller "meget høj" problemscore, ses dog en langt mere markant positiv udvikling.

³ Kategorien "almindelig" går fra 0-13, og kategorien "let nedsat" går fra 14-16. Se de danske normaltal for SDQ her: <http://sdq.dk/wp-content/uploads/2019/12/SDQ-normaltal-for-11-17-%C3%A5rige.pdf>

Figur 3: Gennemsnitlig score af SDQ-resultater for selvudfyldte skemaer blandt drenge med "høj" eller "meget høj" problemscore ved førmåling (alle sæsoner). N = 8.

Der er i alt 8 drenge, som ved sæsonernes opstart har haft en samlet problemscore på 17 eller derover, hvilket svarer til en "høj" eller "meget høj" problemscore sammenlignet med de danske normtal. Som vist i Figur 3 har disse drenge i gennemsnit en problemscore på 18,3 ved sæsonernes start. Ved sæsonernes afslutning er deres samlede gennemsnitlige problemscore faldet med hele 5,85 point til 12,4. Denne score er i kategorien "almindelig" ifølge de danske normtal, og denne gruppe af drenge kommer ligeledes ned på det samme niveau, som den samlede gruppe af drenge ved sæsonernes afslutning.

21 ud af 30 af de drenge, der har udfyldt et SDQ-skema, har en lavere problemscore ved afslutningen af sæsonen, end de havde ved begyndelsen. Dette svarer til, at 70% af drengene i større eller mindre omfang har opnået en øget positiv trivsel. MYOBs succeskriterie om, at 50% af deltagerne har en øget positiv trivsel, er således mere end opnået.

Som vist i både Figur 2 og Figur 3 ses der stort set ingen udvikling i drengenes gennemsnitlige score for sociale styrkesider. Denne score forbliver inden for kategorien "almindelig" (om end i den lave ende) både før og efter indsatsen.

Sammenligner man med resultaterne fra Grønland med de resultater, Als Research fandt ved evalueringen af MYOB i Danmark i 2014-2017, er tendenserne stort set de samme. Her viste tallene, at drengenes gennemsnitlige score for sociale styrkesider er stort set uændret før og efter

indsatsen, mens deres samlede problemscore ændrer sig i en positiv retning med ca. 1 point. Drengene, der ved sæsonernes start har en "høj" eller "meget høj" problemscore, oplever en mere markant udvikling, og deres problemscore falder med 4 point⁴.

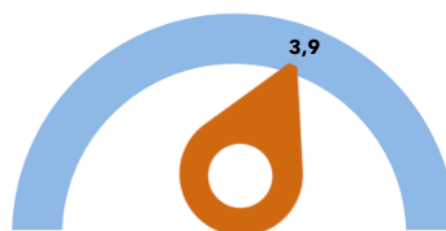
5.3 DRENGENES UDBYTTET SAMLET SET

Ved hver sæsonafslutning er der indsamlet surveybesvarelser fra drengene. Spørgsmålene er stillet som positive udsagn, som drengene bedes svare enten *passer godt*, *passer delvist*, *passer ikke* eller *ved ikke* til. Besvarelserne giver således indblik i drengenes selvoplevede udbytte af MYOB.

Der er i alt indsamlet 23 besvarelser fra alle sæsoner undtagen sæson 3. Surveybesvarelserne tegner generelt et positivt billede af drengenes selvoplevede udbytte, idet der er meget få *passer ikke*-besvarelser til de positive udsagn - særligt i relation til de spørgsmål, der omhandler deres selvtillid og sociale relationer. Dette er i overensstemmelse med, at de interviewede venturepiloter, erhvervsmentorer og samarbejdspartnere gennem sæsonerne peger på positiv udvikling hos drengene på forskellige områder, samt at drengene gennem alle sæsonerne har udvist stor tilfredshed ved at deltage i MYOB.

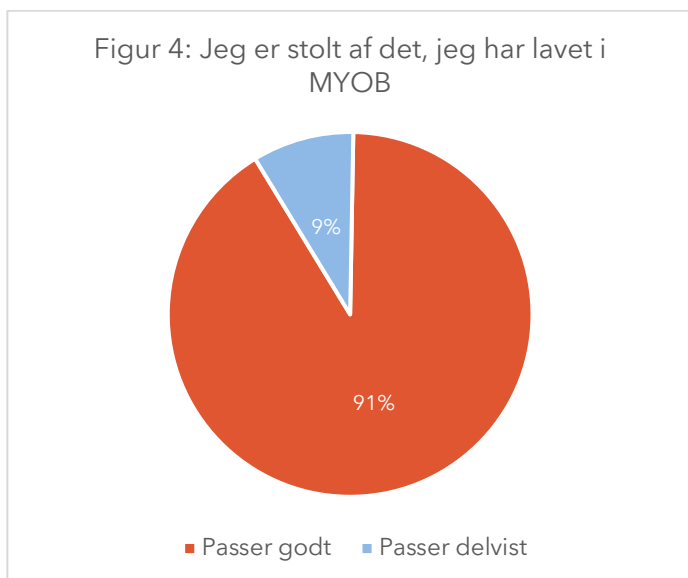
Drengene er blevet bedt om at angive på en skala fra 1 til 5, hvor tilfredse/utilfredse, de er med deres udbytte af MYOB (hvor 1 er *meget utilfreds* og 5 er *meget tilfreds*). Her svarer drengene i gennemsnit 3,9. Ingen drenge har svaret 1, og kun en enkelt har svaret 2. Det må anses som værende et positivt resultat, at langt størstedelen af besvarelserne ligger omkring middel eller derover.

På en skala fra 1-5, hvor tilfreds/utilfreds er du med dit udbytte af MYOB?

⁴ Effekt- og procesevaluering af Mind Your Own Business 2014-2017: <https://alsresearch.dk/wp-content/uploads/2022/08/MYOB-2017.pdf>

Surveyen viser tydeligt, at drengene er stolte af det, de har lavet i MYOB. 91% af drengene svarer nemlig, at det *passer godt*, at de er stolte af det, de har lavet, mens de resterende svarer, at det *passer delvist*. Det er det udsagn i surveyen, som flest drenge angiver *passer godt*.

At drengene er stolte af det, de har lavet, følges op af, at størstedelen også er blevet mere selvsikre. Her svarer 59%, at det *passer godt*, at deres deltagelse i MYOB har gjort dem mere sikre på, at de er gode til noget, mens 23% har svaret, at det *passer delvist*. De resterende 18% har svaret *ved ikke*. Det kan altså siges, at en stor del af drengene har haft en oplevelse med MYOB, som har givet dem øget selvtillid i visse sammenhænge og en succesoplevelse, som de er stolte af.

3 ud af 5 drenge oplever, at deres deltagelse i MYOB har gjort dem mere sikre på, at de er gode til noget

Flere interviewede voksne peger ligeledes på, at drengene har fået øget selvtillid og er blevet mere

udadvendte gennem forløbet. Der berettes ofte om, at drengene ved forløbets begyndelse var stille og tilbageholdende både i arbejdet med mikrovirksomhederne og i interaktionen med de voksne, men at de efterhånden åbnede sig, udstrålede mere selvsikkerhed og turde sige deres mening og idéer højt.

Sociale relationer

Flere af de interviewede voksne ser det som et stort udbytte for drengene, at de opnår et større netværk og tillidsfulde relationer med voksne, som investerer tid og energi i dem. Dette udsagn bakkes op af surveybesvarelserne, hvor over halvdelen af drengene (52%) angiver, at det *passer godt*, at de har fået et større netværk af voksne, som kan støtte dem, når de får brug for det. 26% har svaret, at det *passer delvist*, mens 22% har svaret *ved ikke*.

"De får mulighed for at se, at der er nogle voksne, der tror på dem. Der er nogle voksne, som gerne vil give deres tid for at være sammen med dem, fordi de voksne synes, at det er fedt og spændende og inspirerende, det de laver. Det, tror jeg, giver rigtig meget."
- Venturepilot

Også det sociale fællesskab mellem drengene er et udbytte, der lægges vægt på i interviews med både drengene selv og de voksne frivillige. Dette udbytte viser sig ligeledes i surveybesvarelserne. Her svarer over halvdelen af drengene (52%), at det *passer godt*, at de er blevet bedre til at arbejde sammen med andre efter at have været en del af MYOB. 30% svarer, at det *passer delvist*, mens 17% svarer *ved ikke*.

Det er desuden mere end 2 ud af 5 drenge (43%), som svarer, at det *passer godt*, at de er blevet bedre til at tale med folk, som er anderledes end dem selv. 35% svarer, at det *passer delvist*, og 22% svarer *ved ikke*. Lidt færre - men dog en betydelig andel - oplever, at de har færre konflikter med deres venner efter at have været en del af MYOB. 32% svarer nemlig, at det *passer godt* og 23% at det *passer*

delvist. 5% (svarende til 1 person) har svaret *passer ikke*, mens 41% har svaret *ved ikke*.

Halvdelen af drengene oplever at have fået et større netværk af voksne, der kan støtte dem

Skolegang

Når det kommer til spørgsmålene, der omhandler drengenes skolegang, er der relativt mange *ved ikke*-besvarelser. Dette skyldes med al sandsynlighed, at der er flere af drengene, som ikke går i skole. Selvom størstedelen af drengene svarer positivt på udsagnene, der omhandler deres skolegang, er der på dette område generelt flere *passer ikke*-svar, og effekten på dette område er således mere begrænset.

Lidt over en tredjedel af drengene angiver, at de er blevet gladere for at gå i skole efter at have været en del af MYOB. Her svarer 35%, at det *passer godt*, mens 25% svarer, at det *passer delvist*. Her har 15% svaret *passer ikke*, mens 25% har svaret *ved ikke*.

At en del af drengene er blevet gladere for at gå i skole, kan hænge sammen med, at flere af dem også i højere grad kan se meningen med det, de lærer i skolen, efter at have været med i MYOB. Her svarer 2 ud af 5 (41%), at dette *passer godt* og 23%, at det *passer delvist*. 5% (svarende til 1 person) har svaret *passer ikke*, mens 32% har svaret *ved ikke*.

2 ud af 5 drenge kan i højere grad se meningen med det, de lærer i skolen, efter de har været med i MYOB

Drengene er desuden blevet spurgt til, hvorvidt de har udviklet sig på en række parametre, der knytter

sig til disciplin og ansvar. Her ses også en generel udvikling, om end der er færre drenge, der angiver, at det *passer godt*. Lidt mere end en fjerdedel (29%) svarer eksempelvis, at det *passer godt*, at de er blevet mere disciplinerede i skolen efter at have været med i MYOB. Den samme andel (29%) svarer, at det *passer delvist*, mens 14% har svaret *passer ikke*. 29% har svaret *ved ikke*.

På samme vis har lidt over en fjerdedel (29%) svaret, at det *passer godt*, at de er blevet bedre til at tage ansvar for deres opgaver i skolen efter at have været med i MYOB. En tredjedel (33%) svarer, at det *passer delvist*, 10% svarer *passer ikke*, og 29% svarer *ved ikke*.

Drengene er desuden blevet spurgt, om de er blevet bedre til at komme til tiden – også i andre sammenhænge end i skolen. Her har ca. 2 ud af 5 (39%) svaret, at det *passer godt*, og den samme andel, at det *passer delvist*. 9% har svaret *passer ikke*, mens 13% har svaret *ved ikke*.

Interviews med de frivillige voksne og klubmedarbejdere viser også, at de i mange tilfælde ser, at drengene løbende i sæsonen udviser mere disciplin og tager ansvar for deres arbejde i mikrovirksomheden. Dette beskrives flere gange som "modenhed". De nævnte surveyresultater viser, at flere af drengene oplever at kunne tage denne disciplin og ansvarsfølelse med sig ud af mikrovirksomheden og ind i deres skolearbejde. En grund kan også være, at MYOB, som tidligere beskrevet, har givet drengene mere forståelse for meningen med det, de lærer i skolen, og at de dermed er blevet mere motiverede. Drengene har ligeledes fået spørgsmål omkring deres egen oplevelse af deres indsats i skolen. Her viser sig også en udvikling, der er værd at bemærke. Til spørgsmålet om, hvorvidt drengene er blevet mere aktive i undervisningen i skolen, svarer ca. 2 ud af 5 (43%), at det *passer delvist*. 1 ud af 5 (19%) svarer, at det *passer godt*, mens 14% svarer *passer ikke*, og 24% svarer *ved ikke*.

Lidt over halvdelen af drengene (52%) mener ligeledes, at det *passer godt*, at de er blevet bedre til at arbejde selvstændigt efter at have været med i MYOB, mens lidt over en tredjedel (35%) mener, det *passer delvist*. Kun 4% (svarende til 1 person) svarer *passer ikke*, og 9% svarer *ved ikke*.

Fremtidsperspektiv

En af grundene til, at flere af drengene er mere motiverede i skolen, kan også være, at de generelt er blevet mere afklarede omkring, hvad de kan bruge deres skole til.

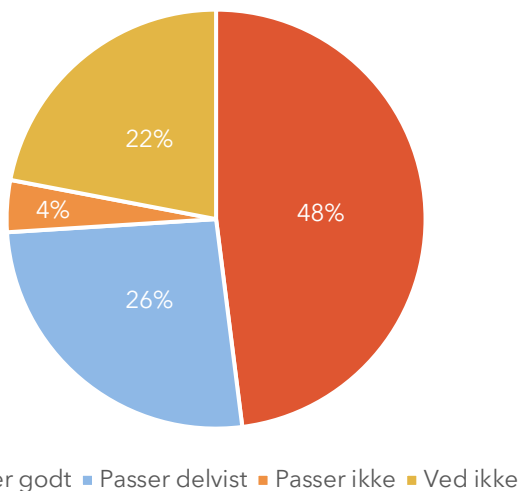
Som vist i Figur 5 svarer næsten halvdelen (48%) nemlig, at det *passer godt*, at de er blevet mere afklarede omkring valg af uddannelse efter at have deltaget i MYOB. Ca. en fjerdedel (26%) svarer, at det *passer delvist*, mens 4% (svarende til 1 person) har svaret *passer ikke*. 22% har svaret *ved ikke*.

Lidt færre føler sig afklarede med, hvad de gerne vil arbejde med senere i livet. Her svarer næsten 2 ud af 5 (39%), at det *passer godt*, at de er blevet klogere på, hvad de vil arbejde med, når de bliver voksne, mens 43% svarer, at det *passer delvist*. 4% (svarende til 1 person) svarer *passer ikke*, og 13% svarer *ved ikke*.

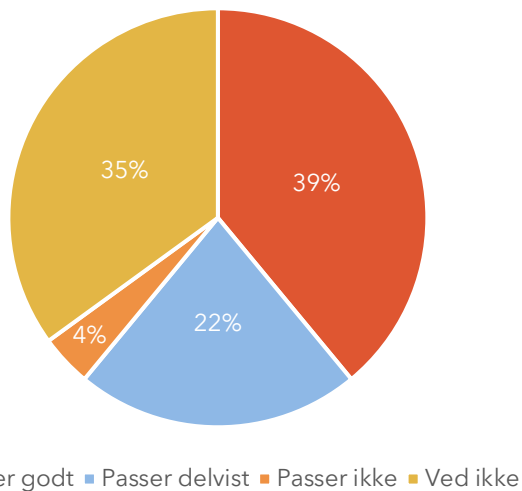
I et interview med en venturepilot fra den seneste sæson fremhæves det, at MYOB i højere grad kan bruge tid på at beskæftige sig med drengenes ønsker og planer for fremtiden. Den interviewede venturepilot ønsker sig, at man taler med drengene ved afslutningen af forløbet om, hvad de kan bruge det, de har lært i MYOB til. Den samtale kan f.eks. handle om, hvorvidt der er noget, de har fået lyst til at beskæftige sig mere med. Dette fokus kunne bidrage til, at endnu flere af drengene bliver afklaret med deres valg af uddannelse og/eller job.

Endelig er drengene blevet spurgt, om de forventer at arbejde videre med deres mikrovirksomhed efter sommerferien. Som vist i Figur 6, svarer 2 ud af 5 (39%), at det *passer godt*, mens 22% svarer, at det *passer delvist*. Kun en enkelt (4%) har svaret *passer ikke*, mens 35% har svaret *ved ikke*.

Figur 5: Jeg er blevet mere afklaret omkring valg af uddannelse efter at have deltaget i MYOB

Figur 6: Jeg forventer at arbejde videre med vores mikrovirksomhed efter sommerferien

6 ORGANISATORISKE OVERVEJELSER

6.1 KONTEKSTUELLE OVERVEJELSER OG JUSTERINGER

Etableringen af MYOB i Grønland har overordnet vist, at det er muligt at drive MYOB-konceptet i en kulturel kontekst, der ikke er dansk. De strukturerede MYOB-forløb har dannet gode rammer, som projektmedarbejder, venturepiloter, erhvervsmentorer og lokale samarbejdspartnere har kunne træde ind i. Det er evaluators vurdering, at succesen i Grønland også skyldes, at der har været en høj grad af åbenhed over for at se på konceptet og give rum til at lave justeringer efter de præmisser, der gør sig gældende i den lokale kontekst. Der er lagt vægt på at rekruttere en projektmedarbejder med lokal kultur- og sprogforståelse, og sproget ved arbejds-gangene er tilpasset efter drengenes foretrukne sprog. Dette beskrives nærmere i det følgende.

Projektmedarbejderrollen

Indsatsen har i perioder været ramt af rekrutteringsvanskeligheder. Alligevel har MYOB holdt fast i, at rollen skulle udfyldes af en person med lokal kulturforståelse, og som både er dansk- og grønlandsktalende. Denne proces har været tidskrævende, men det har vist sig at være yderst hensigtsmæssigt og en vigtig faktor for de mange succesfulde forløb.

I det oprindelige setup for MYOB-programmet, er det venturepiloter og erhvervsmentorer, der primært har kontakten med drengene gennem forløbet, og som står for at facilitere arbejds-gangene. I Grønland har det dog vist sig at være en fordel, når projektmedarbejderen løfter disse opgaver sammen med de frivillige. Der har i nogle sæsoner været få frivillige venturepiloter/erhvervsmentorer gennem hele sæsonen eller i forbindelse med, at nogen er faldet fra eller kommet til undervejs. Derfor har projektmedarbejderen deltaget mere eller mindre fast ved arbejds-gangene og indtaget en faciliterende rolle i den forbindelse. Desuden har projektmedarbejderen haft en god og gennemgående kontakt med drengene. Dette har været yderst hensigtsmæssigt, dels fordi relationen mellem de voksne og drengene skaber et vigtigt

udbytte af indsatsen og dels er afgørende for drengenes fremmøde ved arbejds-gangene.

I relationen med drengene har det været afgørende, at projektmedarbejderen dels har været grønlandsktalende og dermed har kunnet tale med drengene på deres modersmål, og dels har haft en lokal kulturforståelse. Sidstnævnte har givet projektmedarbejderen en mere indgående forståelse for den kontekst og nogle af de udfordringer, drengene står i, og projektlederen har ligeledes kunnet vejlede venturepiloter og erhvervsmentorer i den forbindelse.

Sprog

I en grønlandsk kontekst er det talte sprog ved arbejds-gangene nødvendigt at forholde sig til. Det viste sig hurtigt, at langt de fleste drenge er primært grønlandsktalende, og at deres dansk ofte ikke rækker til at gennemføre en arbejds-gang med frivillige, der udelukkende taler dansk. Der er derfor blevet talt primært grønlandsk ved arbejds-gangene. I nogle tilfælde har dansktalende frivillige talt dansk til drengene, som har svaret på grønlandsk, og andre grønlandsktalende frivillige har oversat. I en enkelt mikrovirksomhed er der blevet talt primært engelsk på drengenes initiativ.

På grund af drengenes sproglige præferencer og kompetencer har det været afgørende, at der har været grønlandsktalende venturepiloter/erhvervsmentorer tilknyttet ved hver mikrovirksomhed. Det kan være udfordrende udelukkende at rekruttere grønlandsktalende eller dobbeltsprogede frivillige, ligesom de dansktalende frivillige og samarbejdspartnere kan bringe vigtige kompetencer og ressourcer til indsatsen. MYOB har derfor arbejdet - og er lykkedes - med at sammensætte mikrovirksomheder med både dansk- og grønlandsktalende frivillige, hvilket har fungeret godt. Det har været hensigtsmæssigt for indsatsen, at man har valgt at lade drengenes modersmål være det primære sprog på arbejds-gangene, således at sproget ikke danner en barriere for, at de kan opnå det fulde udbytte af arbejdet og samværet med de andre drenge og de voksne.

I nogle tilfælde har de frivillige givet udtryk for, at det er en ekstra arbejdsbyrde for dem at oversætte mellem drengene og de dansksprogede frivillige. Det er derfor evaluators vurdering, at det er vigtigt fortsat at arbejde med de frivillige voksnes sproglige

samarbejde, herunder at gøre det klart for de dobbeltsprogede frivillige, at oversættelse til dansk er en del af opgaven, såfremt der er udelukkende dansk-talende frivillige og/eller samarbejdspartnere tilknyttet mikrovirksomheden.

Drengenes sociale udfordringer

Som bekendt er der i Grønland sociale problemer, som også MYOB er stødt på i kontakten med de unge. Det er kendetegnende for drengene, at der i hver sæson har været op til flere drenge, der på forskellig vis har været socialt udsatte og/eller har haft dårlige oplevelser eller er stødt på udfordringer uden for forløbet undervejs. Tyngden og karakteren af udsathed og drengenes udfordringer har været bemærkelsesværdig i forhold til den målgruppe, MYOB arbejder med i Danmark.

De interviewede venturepiloter og erhvervsmentor er giver generelt udtryk for, at MYOB har håndteret det hensigtsmæssigt, når de sociale problematikker er kommet til udtryk. De frivillige voksne har kunnet henvende sig til projektmedarbejderen i Grønland og drøfte, hvorledes en situation med en dreng bør håndteres. Ligeledes har projektmedarbejderen i Grønland oplevet støtte fra projektledelsen i Danmark, der har bidraget med sparring og støtte.

I de mikrovirksomheder, der har været præget af tunge sociale problematikker, har der været plads til at fokusere på at skabe et trygt socialt rum for drengene med mulighed for at tale om problematikkerne, blot være sammen i gruppen, eller at en enkelt dreng er til stede uden at deltage aktivt på en arbejdsdag, fordi han ikke har været i stand til dette. Denne fleksibilitet og åbenhed har været vigtig ifm. at opnå det udbytte, det er for drengene at få adgang til et trygt fællesskab med andre drenge og voksne.

I relation til de sociale udfordringer i Grønland fremhæver voksne frivillige desuden i flere interviews, at det kan have stor betydning, om der er mad til arbejdsdagene og ikke blot snacks og frugt. Det påpeges i interviewene, at flere af drengene er udsatte, og at de ofte kan møde sultne op til arbejdsdagene. Ligeledes har det vist sig at være en udfordring, at flere af drengene ikke har råd til at tage bussen til arbejdsdagene, og dette er blevet imødekommet ved, at klubmedarbejdere har sørget for at køre drengene til og fra arbejdsdagene.

Det er evaluators vurdering, at MYOB har håndteret problematikkerne omkring drengenes udsathed på en hensigtsmæssig vis ved f.eks. at lade projektmedarbejderen være en gennemgående kontakt for drengene og de voksne gennem hele forløbet. Det anbefales, at man fortsat arbejder med at klæde projektmedarbejderen og de frivillige voksne på til det pædagogiske relationsarbejde med drengene, samt at der fortsat gives plads til det sociale samvær i mikrovirksomhederne.

Rammerne i MYOB-programmet

Selvom der er foretaget enkelte justeringer i den lokale kontekst, er programmet i Grønland grundlæggende bygget op på samme måde, som i Danmark. Det vil sige, at der er en særlig drejebog for, hvordan forløbet udfolder sig, som er gennemtestet og sikrer en retning i arbejdet med mikrovirksomheden. Dette har været en stor fordel, når programmet har skullet implementeres i en ny kontekst, og særligt da covid-19 ramte, blev de klare rammer fremhævet af de frivillige som værende afgørende for, at de kunne fortsætte arbejdet med mikrovirksomhederne. Det har samtidigt været lige så afgørende, at der har været rum til at slække på rammerne ved f.eks. ikke at dele sig ud i afdelinger ved hver arbejdsdag, når der har været udfordringer med drengenes fremmøde, eller der har været få frivillige voksne tilknyttet.

Desuden har formen, hvor man mødes omkring arbejdet med mikrovirksomheden, vist sig at være gavnlig for, at drengene melder sig ind i fællesskabet, selv om de har udfordringer med sig. Drengene mødes med hinanden og de voksne omkring et fælles tredje - arbejdet med mikrovirksomheden - og her kan der naturligt opstå et fællesskab, hvor drengene oplever at få gode og sunde relationer til de voksne.

6.2 REKRUTTERING

Der er løbende i projektperioden opstået rekrutteringsvanskeligheder af forskellig karakter, herunder bl.a. i forbindelse med rekruttering af drenge og frivillige venturepiloter. Desuden har MYOB ad flere omgange ledt efter kvalificerede projektmedarbejdere til kontoret i Grønland, hvilket har været udfordrende. Dette skyldes særligt, at man har ønsket en medarbejder med lokal sprog- og kulturforståelse. Denne proces har vist sig at

være tidskrævende, men det er lykkedes at komme i mål og finde en kvalificeret projektmedarbejder til at løfte opgaven.

Rekruttering af drenge

Der har ligeledes været udfordringer med at rekruttere drenge. I nogle tilfælde har man påbegyndt rekrutteringen for sent ift. drengenes sommerferie. Det har i flere sæsoner været kommunen og de lokale samarbejdspartnere, der har givet tilsagn til at rekruttere drengene, men dette har ikke fungeret optimalt, og MYOB har også i flere tilfælde deltaget i rekrutteringen i klubberne.

På trods af rekrutteringsvanskeligheder har antallet af drenge, der har været igennem et MYOB-forløb, været relativt stabilt gennem sæsonerne. Det har således vist sig, at antallet af etablerede mikrovirksomheder pr. sæson er passende for mængden af drenge, der ønsker at deltage.

I den seneste sæson har MYOB indledt et samarbejde med skolen Majoriaq, og den ene mikrovirksomhed har været med drenge derfra. Dette samarbejde har indtil videre været succesfuldt, og MYOB vælger derfor at fortsætte med at etablere én mikrovirksomhed med drenge fra Majoriaq og én med drenge rekrutteret fra de kommunale ungdomsklubber.

Drengenes alder har varieret gennem sæsonerne. I den seneste sæson har drengene i særligt den ene mikrovirksomhed været ældre end gennemsnittet. Dette skyldes primært samarbejdet med Majoriaq, hvor drengene generelt er omkring 19-21 år. De frivillige oplever disse drenges lidt højere alder som en stor fordel, da de generelt beskrives som mere modne og seriøse omkring arbejdet i mikrovirksomheden. Det samme gør sig gældende for de andre lidt ældre drenge, der har deltaget i MYOB. Man kan derfor med fordel have fokus på at rekruttere lidt ældre drenge, også blandt drengene fra ungdomsklubben.

Rekruttering af venturepiloter

På trods af en mindre udbredt frivilligkultur i Grønland er det lykkedes at rekruttere et tilfredsstillende antal frivillige venturepiloter til alle sæsoner. Rekrutteringen har som forventet været udfordrende, og et højere antal af venturepiloter kunne i nogle tilfælde have været gavnligt for arbejdet i mikrovirksomheden. Det er dog lykkedes at skabe

synlighed omkring MYOB, og der er løbende sket en stigning i antallet af personer, der har meldt sig - om end antallet ikke var så højt i forbindelse med den seneste sæson. Det anbefales, at man fortsat arbejder med at promovere indsatsen for at tiltrække både frivillige venturepiloter såvel som drenge.

"Jeg har altid syntes, det var et fedt projekt, de år, det har været. Så nu var det tid til at prøve." - Erhvervsmentor

Det lavere antal af frivillige venturepiloter er blevet imødekommet af, at projektmedarbejderen har taget en plads i mikrovirksomhederne og deltager ved arbejdsgangene. Dette har vist sig at have flere fordele som tidligere beskrevet under "Projektmedarbejderrollen". Dog har det givet anledning til, at venturepiloter/erhvervsmentorer ved den seneste sæson har oplevet en vis uklarhed omkring deres rolle ved arbejdsgangene. En venturepilot fortæller f.eks., at hun var i tvivl om, hvorvidt hun havde "mandat" til at facilitere en proces for drengene i forbindelse med, at de skulle tage en beslutning omkring deres produkt. Ved andre lejligheder har de frivillige oplevet, at der ikke blev gjort brug af deres kompetencer, og nogle efterspørger desuden at blive inddraget i planlægning af de enkelte arbejdsgange. På grund af projektmedarbejderens mere fremtrædende rolle vurderer evaluator, at det er særligt vigtigt at have fokus på de frivilliges samarbejde, at gøre dem bevidste om deres rolle samt at inddrage deres kompetencer i arbejdet, ligesom klubmedarbejdernes rolle også fortsat bør gøres klar forud for sæsonen.

Som tidligere beskrevet har det vist sig at være mest hensigtsmæssigt at sammensætte frivilligholdene således, at der er frivillige med lokal sprog- og kulturforståelse tilknyttet hver mikrovirksomhed, hvilket MYOB er lykkedes med.

MYOB er ligeledes lykkedes med at rekruttere venturepiloter med forskellige profiler og interesseområder, hvilket har givet en bred vifte af ressourcer til mikrovirksomhederne. Det anbefales, at man fortsat både rekrutterer frivillige med interesse og kompetencer inden for iværksætteri og forretning

samt frivillige med gode pædagogiske kompetencer og interesse for at skabe gode og trygge relationer til drengene.

Motivation

I forbindelse med rekruttering af nye venturepiloter og erhvervsmentorer, kan det være relevant at se på tidligere og eksisterende frivilliges motivation. Her viser evalueringen, at flere erhvervsmentorer og venturepiloter motiveres af relationen med drengene. De fortæller, at det er betydningsfuldt at knytte bånd med drengene, og at det er sjovt at få indblik i de unges perspektiver og verdenssyn.

"Det har været hyggeligt og godt. Det har været fedt at se verden med deres øjne lidt. Man var lidt ung med de unge igen - det har været lidt sjovt. Og det er godt at se, at de tager så meget ansvar for noget, som de selv synes er fedt. Det var sjovt at se, hvad de selv syntes var fedt." - Erhvervsmentor

Som tidligere nævnt anbefaler evaluatoren, at man har særligt fokus på at rekruttere lokale frivillige. Særligt denne gruppe af frivillige - men også frivillige, der ikke er lokale - fortæller i interviews, at de kender til udfordringerne i byen for drenge med sociale problemer og derfor er motiverede for at engagere sig i sociale indsatser. Nogle forklarer, at de selv har oplevet eller været tæt på sociale problematikker og derfor ønsker at hjælpe nogen i samme situation. Flere fortæller, at de har været motiverede af at kunne opbygge et godt forhold til drengene og skabe et trygt rum for dem. Det sociale sammenhold med drengene og de andre voksne fremhæves flere gange som det største udbytte for de frivillige personligt.

Desuden betyder byens størrelse, at drenge og venturepiloter møder hinanden efterfølgende. Forløbet har således en blivende effekt, idet relationen mellem drengene og de voksne kan bestå i større eller mindre grad, og da netop relationen er et udbytte for begge parter, er dette særligt positivt.

"For mig var det det her med gerne at ville gøre en forskel [...]. Der er nogle ting, der fejler i vores system, og det gør, at vi taber nogle af de her unge mennesker. Derfor ville jeg gerne være med her og ligesom prøve at gøre en forskel. Fordi det er en god chance for dem, der vil - de her unge mennesker." - Venturepilot

6.3 SAMARBEJDE MED VIRKSOMHEDER OG KOMMUNE

Samarbejde med lokale virksomheder

MYOB har skabt et bredt netværk af partnerskaber blandt lokale virksomheder i Nuuk. Partnerskabsvirksomhederne har bl.a. bidraget med at lægge lokaler til Business Awards, inviteret til virksomhedsbesøg og ikke mindst givet medarbejdere mulighed for at deltage i MYOB som erhvervsmentorer som en del af deres arbejdstid.

Både virksomheder og erhvervsmentorer har generelt været glade for samarbejdet med MYOB, og de oplever, at deres medarbejdere får meget ud af at deltage, samt at disse medarbejdere bringer værdi tilbage til virksomheden i form af nye inputs.

Nogle partnerskabsvirksomheder benytter samarbejdet med MYOB i deres promovning og CSR-politik. Andre påpeger, at der er potentiale for, at MYOB i endnu højere grad samarbejder med virksomhedernes kommunikationsafdelinger med henblik på at bruge samarbejdet i et CSR-perspektiv og dermed også promovere MYOB bredt blandt lokalbefolkningen og i det grønlandske erhvervsliv.

Ifølge interviewede lokale virksomheder, er der generelt en øget CSR-kultur i Grønland, som MYOB med fordel kan drage nytte af.

Evaluatoren anbefaler desuden, at MYOB fortsat arbejder med at anvende og implementere samarbejderne ved arbejdsgangene. Her er der potentiale for, at virksomhederne i endnu højere

interagerer med drengene og f.eks. inviterer på virksomhedsbesøg.

Samarbejde med kommunen

MYOB har gennem hele projektperioden haft et samarbejde med Kommuneqarfik Sermersooq. Samarbejdet har dels været centralt og handlet om, hvordan projektet kan implementeres og forankres i kommunen, samt decentralt i forbindelse med samarbejdet med de kommunale ungdomsklubber ang. rekruttering, deltagelse ved arbejdsgangene, kontakt med drengene osv. Særligt det strategiske samarbejde centralt i kommunen har gennem hele projektperioden været udfordret bl.a. som følge af kommunikationsvanskeligheder med den ansvarlige kontaktperson. Der er dog fortsat interesse fra kommunen i et samarbejde, og MYOB er indskrevet i kommunens strategi som fokuspunkt de kommende år. Det er dog endnu uvist, hvorvidt en økonomisk forankring hos kommunen er realistisk.

Samarbejdet med de lokale kommunale klubmedarbejdere har fungeret godt. De har i visse sæsoner haft en meget aktiv rolle i arbejdsgangene, mens de andre gange har været mere i baggrunden og primært haft en rolle ifm. at køre drengene til og fra arbejdsgangene. Det har ikke altid været klart for dem, hvilken rolle de skulle have i en given sæson, så man kan med fordel arbejde med rollefordelingen forud for hver sæson.

7 DATAGRUNDLAG

Evalueringen består af både kvalitative og kvantitative data, der er indsamlet årligt i forbindelse med begyndelsen og afslutningen på hver sæson. Følgende data er indsamlet gennem projektperioden og udgør det samlede datagrundlag for evalueringen:

Kvalitative data

- Enkelt- og gruppeinterviews med projektdeltagere (drengene) ad tre omgange i forbindelse med tre besøg i Nuuk
- Årlige enkelt- og gruppeinterviews med frivillige venturepiloter og erhvervsmentorer
- Årlige interviews med den lokale projektmedarbejder
- Årlige interviews med projektledelsen i Danmark
- Interviews med lokale samarbejdspartnere (klubmedarbejdere) og repræsentant fra Kommuneqarfik Sermersooq
- Interviews med lokale mentorvirksomheder og erhvervspartnere
- Deltagerobservationer af VentureCamp, Business Awards og arbejdsgange i forbindelse med tre besøg i Nuuk

Der er i alt foretaget 61 enkelt- og gruppeinterviews i forbindelse med evalueringen. Interviewene er foretaget hhv. over Teams og ved tre besøg i Nuuk (to i forbindelse med begyndelsen og afslutningen af pilotfasen i 2019 og ét i forbindelse med afslutningen af den seneste sæson i 2023).

Kvantitative data

- Selvudfyldte (af drengene) SDQ-test ved start og afslutning af hver sæson med undtagelse af tredje sæson, hvor der ikke blev indsamlet korrekt udfyldte skemaer. Der er i alt indsamlet komplette selvudfyldte før- og eftermålinger på 30 drenge.
- SDQ-test udfyldt af den lokale samarbejdspartner ved start og afslutning af to sæsoner. Ved de resterende 3 sæsoner er det ikke lykkedes at få besvarelser fra en person med tilstrækkeligt kendskab til

drengene. Der er i alt indsamlet komplette skemaer udfyldt af lokale samarbejdspartnere på i alt 16 drenge.

- Surveyundersøgelse blandt projektdeltagerne (drengene). Det er ikke lykkedes at indsamle surveybesvarelser fra alle deltagere. Der er i alt 23 surveybesvarelser, hvoraf 10 besvarelser er fra 2. sæson. Ved 3. sæson lykkedes det ikke at få indsamlet besvarelser på evaluators spørgeskema, mens der ved pilotsæsonen, 1. sæson og 4. sæson er indsamlet mellem 3 og 5 besvarelser.

I Bilag 1 og 2 findes hhv. de samlede SDQ-resultater og de samlede surveybesvarelser.

7.1.1 OM SDQ-TEST

SDQ står for *Strengths and Difficulties Questionnaire* og er et kort, gennemtestet og standardiseret spørgeskema, der giver mulighed for at vurdere børn og unges psykiske trivsel og funktion. SDQ-skemaet inkluderer 25 forskellige spørgsmål, hvoraf der kan beregnes scores ud fra fem kategorier: emotionelle symptomer, adfærdsproblemer, hyperaktivitet/uopmærksomhed, problemer med relationer til jævnaldrende og prosocial adfærd.

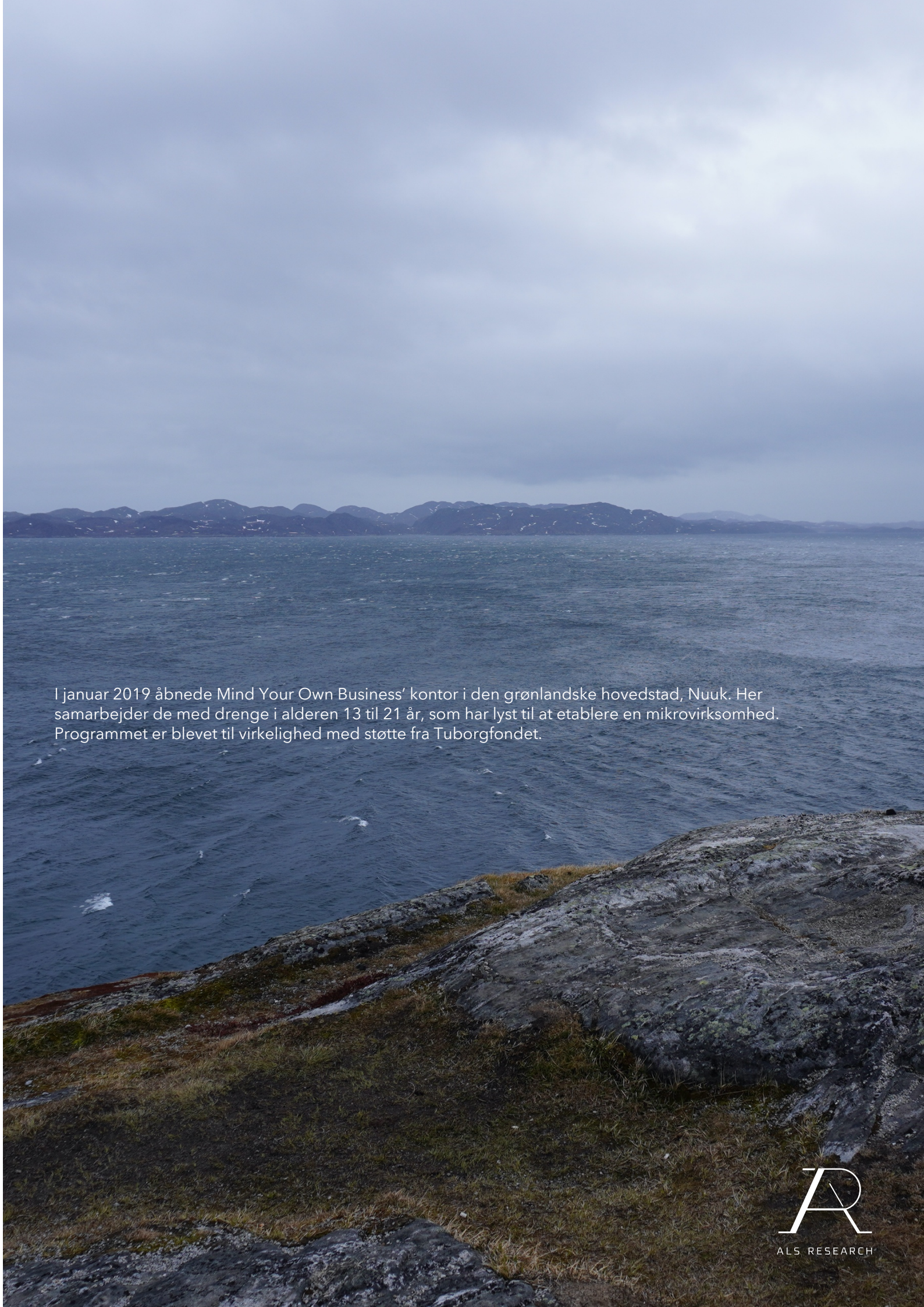
Efter udfyldelse af skemaet ved hhv. start og afslutning af indsatsen, udregnes en start- og slutscore for den enkelte unge på tre parametre: samlet *problemscore*, score for *sociale styrkesider* og en score for *påvirkning af trivsel og funktion*. Start- og slutscore kan herefter sammenlignes med henblik på at påvise en eventuel udvikling. I denne undersøgelse er der fokus på problemscore og sociale styrkesider.

SDQ findes både i en version, hvor drengene selv udfylder skemaet samt i en version, som udfyldes af en lærer/pædagog, og begge dele er benyttet i forbindelse med evalueringen. Ved sæsonernes start og afslutning har drengene selv udfyldt SDQ-skemaer, og disse resultater danner grundlaget for konklusionerne omkring indsatsens effekt for drengenes psykiske trivsel.

Det er ligeledes en del af evalueringsdesignet, at den lokale samarbejdspartner (klubmedarbejderen) har skullet udfylde en SDQ-test på vegne af hver

dreng ved forløbets start og afslutning, da de forventedes at have et godt kendskab til drengene forud for forløbet sammenlignet med venturepiloter og erhvervsmentorer. Det har dog vist sig, at dette ikke har været tilfældet ved alle sæsoner, og den indsamlede data er derfor i nogle tilfælde mangelfuld og i andre tilfælde mindre valid pga. manglende kendskab til drengene.

Det er vigtigt at have øje for, at SDQ-målingen er et redskab, der måler de pågældende drenges trivsel med alt, hvad det indebærer på det tidspunkt, testen udføres. Der vil derfor være mange forskellige elementer i drengenes liv, som spiller ind, og det er ikke muligt at isolere effekten af en given indsats fra andre omstændigheder, der har påvirkning på drengenes trivsel. Ligeledes er der tale om et relativt lavt antal målinger, og enkelte drenges store udsving f.eks. på grund af andre omstændigheder i deres liv, kan derfor påvirke gennemsnittet temmelig betydeligt.

I januar 2019 åbnede Mind Your Own Business' kontor i den grønlandske hovedstad, Nuuk. Her samarbejder de med drenge i alderen 13 til 21 år, som har lyst til at etablere en mikrovirksomhed. Programmet er blevet til virkelighed med støtte fra Tuborgfondet.